אנדרטות אחרות בירושלים

אנדרטה לחללי גדוד 68
מחטיבת "ירושלים"
שנפלו במלחמת יום הכיפורים

האנדרטה ניצבת על רחבת כורכר לרגלי גבעה בכניסה לארמון הנציב, בחורשת זיתים הנקראת "חורשת השלום".
האנדרטה מנציחה את זכרם של 78 חללי הגדוד, שנפלו במעוזי התעלה במלחמת יום הכיפורים. היא בנויה משש קוביות במין יצוק בגודל 1.50×1.50 מטר, הנראות כמכשולים אנטי־טנקיים. על כל קוביית כמין לוח אלומיניום המצויר בצוריבה.
על הקובייה הראשונה נחרתו דברים אלה: "לחיילי גדוד 68 חטיבה 16 – הירושלמית, אשר עמדו בגבורה בפרץ מול נחשולי ענק. מעוזי תעלת סואץ – יום הכיפורים תשל"ד", ושמות 14 המעוזים: "טרקלין, בודפסט, אורקל, לחצנית, דרורה, כתובה, מילנו, ספרקת, חזיון, פורקן, מצמד, לקנן, בוצר, ליטוף". צמודה לה הקובייה, שעליה חרותים שמותיהם של 78 הלוחמים. על שלוש הקוביות הבאות תיאורים סכימטיים של המעוזים, מהלכי הקרבות ותיאורים של האירועים. על הקובייה האחרונה נחרתו דברים אלה, שאמרו הלוחמים ביניהם בעת הקרב: "כל פעם שבאתי למילואים המתבלתי על החברה הצעירים האלה בזלזול. חשבתי שיישברו הראשונים, אבל הם לחמו כמו שדים. עד שהטנקים שלהם נפגעו שלוש ארבע פעמים הם לא הפסיקו את הלחימה".

תכנן ויצב את האנדרטה אריק אופיר ביוזמת אגודת ידידי גדוד 68.

חטיבת ירושלים במלחמת יום הכיפורים

חטיבת "ירושלים", היא חטיבת מילואים 16, לחמה לשחרור ירושלים במלחמת ששת הימים. בערב יום הכיפורים תשל"ד החזיקו כוחות מהחטיבה בגזרת תעלת סואץ. חלק מהמעוזים, שהיו פרושים לאורך קו התעלה, לא היו מאוישים מאז מלחמת ההתשה, ולכן נתהוו מרחקים ניכרים, שלא אפשרו תצפית רצופה על הנעשה בצד המצרי. מול כוחות מצריים גדולים של חי"ר וקומנדו, בסיוע שריון ותותחים, עמדו בקו מעוזי התעלה, על קו המים, ביום הכיפורים רק 532 לוחמים, חיילי חטיבת "ירושלים" ונח"ל, ושלושה טנקים.
ביום הכיפורים תשל"ד, 6.10.1973, בשעה 14.00 החלה הרעשה ארטילרית כבדה על הקו. לאחר כרבע שעה צלחו כ־8,000 חיילים מצרים את התעלה, ותוך שעות ספורות כיתרו את המעוזים. הטנקים שהיו בקו נפגעו, ורק בשעת הלילה הצליחו כוחות שריון נוספים להגיע אל המעוזים. צוותיהם, יחד עם לוחמי המעוזים, ירו ללא הרף בכוחות המצריים הצולחים, אך רבים מהלוחמים והטנקים נפגעו. בבוקר 7 באוקטובר כבר היו המצרים פרושים בצד המזרחי של התעלה. המעוזים, שלא נפלו ביום הראשון ללחימה, המשיכו להתגונן בגבורה. חיילים העליחו להיחלץ מן המעוזים ברכב וברגל, ואף דרך הכוחות המצריים. בערב 7